

Brüsszel, 2021. május 17.
(OR. en)

8592/21

RECH 199

FELJEGYZÉS

Küldi: az elnökség
Címzett: az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács

Tárgy: *A Versenyképességi Tanács 2021. május 27–28-i ülésének előkészítése*
Az Európai Kutatási Térség megújítása – Hogyan készíthető elő a
következő évtizedre alkalmas, ambiciózus EKT bevezetése?
– *Irányadó vita*

A Versenyképességi Tanács 2021. május 28-i ülésén tartandó irányadó vita előkészítése céljából mellékelten továbbítjuk a delegációknak az elnökség által készített „*Az Európai Kutatási Térség megújítása – Hogyan készíthető elő a következő évtizedre alkalmas, ambiciózus EKT bevezetése?*” című feljegyzést.

Az Európai Kutatási Térség megújítása – Hogyan készíthető elő a következő évtizedre alkalmas, ambiciózus EKT bevezetése?

Bevezetés és háttér

Háttér

1. A Tanács 2000-ben az Európai Kutatási Térség (EKT) megvalósítását tűzte ki célul, 2008-ban pedig felvázolta a **2020-ra vonatkozó jövőképet**¹. Ez a jövőkép magában foglalta a kutatás belső piacának dimenzióját, beleértve a kutatók határokon átnyúló mobilitását és a munkaerőpiac megnyitását az európai kutatók előtt, jobb, családbarát karrierstruktúra biztosítása mellett. A tudás áramlásának és kiaknázásának dimenzióját illetően a jövőkép a szellemi tulajdon optimális alkalmazását szorgalmazta a tudáshoz és az innovációhoz való nyílt hozzáféréssel ötvözve. A kutatási rendszerek struktúrájával kapcsolatban a további tudományos kiválóság ösztönzését és világszínvonalú kutatási létesítmények létrehozását irányozta elő.
2. **A jövőkép egy része sikeresen valóra vált** az európai kutatók és kutatói közösségek közötti összeköttetések és együttműködési kapcsolatok bővülésével. Ezt az Unió kutatási és innovációs keretprogramjai és más transznacionális együttműködési intézkedések, például a kutatási infrastruktúrák és a közös programozási kezdeményezések segítették elő. A létrehozott hálózatok – bár eloszlásuk Európa-szerte eltérő – tartósan bizonyultak, és növelték a nemzeti kutatási rendszerek európai szintű rendszer-jellegét. Ez megállapítást nyert a tudományos szakirodalomban, és nyilvánvalóvá vált a brexitet követően, az Egyesült Királyság rendszerének az európai rendszerből való kiválása hatásainak mérése során.

---

¹ Az Európai Unió Tanácsa, 7652/1/08/REV1.

3. Az igen fontos **nemzeti és regionális szakpolitikák egy európai szupranacionális szinten** kapcsolódnak össze és válnak egymástól kölcsönösen függővé, és így alkotják a „rendszerek rendszerét”, továbbá a közös európai kutatási és innovációs szakpolitikák szerves részét.
4. A létező **közös európai értékek és elvek** alkotják közös étoszunkat, amely a tudományos és technológiai közösségünk intenzív együttműködésére és a közöttük lévő versenyre vezethető vissza. Ez több szintet érintő, a kutatás programozásától annak teljesítményéig és értékeléséig terjedő, elég jól harmonizált és összehangolt normákat és eljárásokat foglal magában. Az első keretprogramok a távoli '80-as években készültek, amikor a különböző kultúrák, nyelvek és más nemzeti sajátosságok még igazán fontosak voltak, és akadályozták az együttműködést, még a közös, mindennapi munkamenetek szintjén is. Azóta már hosszú utat tettünk meg a kutatás európaizálása terén.

Eljött az ideje egy új jövőképnek?

5. A német, portugál és szlovén elnökségi trió – több mint egy évtizeddel azt követően, hogy a Tanács felvázolta az európai kutatási és innovációs szakpolitikák 2020-ra vonatkozó jövőképét, az Európai Tanács pedig megfogalmazta azt az ambiciózus célt, hogy 2014-ig jöjjön létre az EKT² – úgy döntött, hogy újabb lépést tesz, és a **kutatás és az innováció terén meghatározott átfogó célkitűzései közé emelte az EKT megújítását.**
6. Ettől kezdődően a Tanács, a tagállamok és a Bizottság intenzív munkát folytattak ezen a téren. E munka számos állomása között voltak a következők: az ERAC által az *EKT jövőjéről* készített vélemény³ jelentette alapvető munka, az Európai Bizottság 2020. szeptemberi, „*Új EKT a kutatás és az innováció szolgálatában*” című közleménye⁴ és a Tanács által ezt követően készített, az *új Európai Kutatási Térségről* szóló következtetések⁵, valamint az átállással foglalkozó EKT-fórum aktuális munkája. Ez utóbbi szakértői csoport feladatul kapta, hogy nyilvánítson véleményt a jövőbeli európai kutatási és innovációs paktum tartalmáról, beleértve annak elveit és értékeit, valamint az esetleges elérendő célokat. E fórum keretében jelenleg kerül sor az első, az EKT tematikus és strukturális prioritásait és tevékenységeit tartalmazó menetrend programozási szintű közös kidolgozását célzó lépésekre.

---

² EUCO 2/11.

³ ERAC 1201/20.

⁴ 11400/20+ADD1.

⁵ 13567/20.

7. Az új EKT **céljait** a Tanács a 2020. decemberi következtetéseiben kutatóközpontúként, értékalapúként, kiválóság- és hatásorientáltként határozta meg. A tagállamok és a Bizottság közötti közös felelősségvállalás az EKT fontos dimenziójaként jelent meg a következtetésekben, amibe beletartozik a polgárok és az érdekelt felek nagyobb mértékű bevonása, az ökoszisztémák diverzitása, valamint az, hogy a kutatás egyre nagyobb mértékben járuljon hozzá a globális társadalmi kihívásokhoz és más közpolitikákhoz.
8. Ma, amikor a világválság okozta válságok hatásait éljük és amikor megbeszélések kezdődnek Európa jövőjéről, minden korábbinál fontosabb annak **meghatározása, hogy miként képes a tudomány és a technológia hozzájárulni Európa jövőjéhez**, és alapvető jelentőségű, hogy **felülvizsgált jövőképet határozzunk meg az EKT számára**. A válság során levont tanulságok, valamint a válság által a nemzeti és európai kutatási és innovációs ökoszisztémákra gyakorolt hatások minden szinten rendkívüli jelentőségűek voltak, és mindenki számára nyilvánvalóvá vált, hogy milyen kiemelkedő szerepe van a tudásbázisnak a válságok leküzdése szempontjából, továbbá hogy milyen alapvető fontosságú a nyílt együttműködés, valamint az eredmények és az adatok Európán belüli és kívüli megosztása.
9. Ahhoz, hogy szembe tudjunk nézni a kihívásokkal, ugyanakkor fenntartsuk és bővítsük az alapkutatástól az eredmények piaci hasznosításáig terjedő tudásciklust magában foglaló európai szintű szilárd tudásbázist, jövőképet és egyértelmű szakpolitikai irányokat kell kijelölnünk a jövőbeli EKT számára a következő évtizedre vonatkozóan. Relevánsnak és időszerűnek tűnik, hogy a kutatási miniszterek mérlegeljék ezt a kérdést, beleértve az átfogó célkitűzéseket, valamint a programozás és a finanszírozás rangsorolásához kapcsolódó megfontolásokat is.

Hogyan készíthető elő a következő évtizedre alkalmas, ambiciózus EKT bevezetése?

10. Bár konszenzus alakult ki azzal kapcsolatban, hogy az EKT-t meg kell újítani, hogy a kutatást vonzóvá kell tenni a legtehetségesebbek számára és a pályán kell tartani őket, valamint hogy elő kell mozdítani a kutatási intézmények tevékenységét és fokozni kell a finanszírozást, a kutatás belső piacának megvalósítása – a már megtett jelentős lépések ellenére – továbbra is megvalósíthatatlan cél maradt. Ezen jelentős lépések között voltak mechanizmusok és eszközök (puha jog), amelyek általánosságban továbbra sem veszítették el érvényességüket, de bővítésre és megerősítésre szorulnak; többek között a mindenki számára – különösen a nemek tekintetében – biztosított esélyegyenlőség előmozdítása, a nyílt tudomány alapelveinek és az azt támogató infrastruktúrának a folyamatos fejlesztése és terjesztése, vagy éppen az egyebek mellett ütemtervek alapján az európai infrastruktúrák hálózatát koordináló Kutatási Infrastruktúrák Európai Stratégiai Fóruma (ESFRI) fejlesztése érdekében.

11. Továbbra is feladat marad ugyanakkor a kutatók belső piaca – és az ahhoz kapcsolódó keretfeltételek – kifejlesztése és teljes körű megvalósítása. Ennek központi eleme a **kutatói életpálya**, valamint a **kutatásértékelés**. További lépést jelent ebbe az irányba „Az Európai Kutatási Térség elmélyítése: vonzó és fenntartható életpályák és munkafeltételek biztosítása a kutatók számára és a képzett munkaerő cirkulációjának megvalósítása” című tanácsi következtetések várható jóváhagyása, mellyel most először egy holisztikus, a kutatókat a középpontba helyező, rendszerszintűbb megközelítés elfogadására kerül sor, amely ötvözi a megközelítéshez közvetlen hozzájárulást biztosító szakpolitikákat és eszközöket, egyszersmind tiszteletben tartva a kutatást végző szervezetek és felsőoktatási intézmények többszintű kompetenciáját és autonómiáját. A Tanács a jóváhagyandó következtetésekben kijelenti, hogy elengedhetetlen egy európai keret kialakítása a kutatói életpályára vonatkozóan, valamint a képzett munkaerő cirkulációjának megvalósítása, amihez azonosítani és kezelni kell a kutatók egyenlőtlen áramlásának okait és meg kell figyelni és nyomon kell követni a kutatói életpályát és a képzett munkaerő cirkulációját.
12. Ez az új megközelítés figyelembe veszi, hogy a kutatók magasan képzett és nagy mobilitású szakemberek, akik számára lehetőségeket és keretrendszert kell biztosítani a megfelelő, fenntartható és interoperábilis kutatói életpálya megvalósításához. Bár a tanácsi következtetések olyan keretet és szakpolitikai iránymutatást határoznak meg, amely általánosságban hozzájárul az egységes piacra vonatkozó célkitűzéshez, számos további eszközt és módszert kell még kifejleszteni egy teljes körűen működő, az EU-t, a tagállamokat és a régiókat is felölelő piac megvalósításához szükséges elméleti és módszertani keret kiteljesítéséhez.

13. A **tudástermelést** illetően az Unió megközelítésének alapja az együttműködésen alapuló kutatás, amely szorosan kapcsolódik a tudomány és a technológia terén működő elosztott európai kiválósági hálózatokhoz, és ennek köszönhetően egyrészt kritikus tömeg létrehozását teszi lehetővé, másrészt csökkenti a párhuzamos erőfeszítéseket. A tudástermelés szempontjából kulcsfontosságúak az alapkutatások, ezért az ilyen kutatásokat – lehetőség szerint a vállalkozói kezdeményezésekkel interakcióban és azokhoz kapcsolva – folytatni kell és meg kell erősíteni Európa-szerte. Az együttműködésen alapuló hálózatok számára emellett határozottabb identitást kell kialakítani Európában, globálisan pedig javítani kell láthatóságukat. Biztosítanunk kell, hogy a kiválóság létrehozását illető inkluzív megközelítésünk a lehető legnagyobb elismertséget biztosítsa az európai kutatók és innovátorok számára, hogy egyetlen európai régió se maradjon le. Ezt egy sor, a megfelelő rugalmasságot a tudományos élet függetlenségével ötvöző támogató intézkedéssel tudjuk elérni. A kutatás hatékony, inkluzív és teljes körűen működő egységes piaca nyújtotta előnyökből elsősorban a kutatók és intézmények ilyen jellegű hálózatainak kell részesülniük, mert erőforrásaik és tehetségbázisuk zökkenőmentesen kapcsolódik egymáshoz.
14. A jövőkép és a célkitűzések **végrehajtási/programozási folyamatokba** foglalása során fontos megismerni az együttműködés formáinak és a haladásnak azokat a lehetséges forgatókönyveit, amelyek az európai projekt különböző szakaszaiban alkalmazásra kerültek. Az egyik ilyen lehetőség **partnerségeink** megerősítése a stratégiai vagy strukturális jelentőségű területeken: ennek keretében a tagállamok nyitott koordinációs módszert alkalmazva fokozottabban hangolnák össze programjaikat és prioritásaikat az uniós szinten indított kezdeményezésekkel (európai partnerségekkel és missziókkal, ESFRI-ütemtervekkel). Egy ezt kiegészítő módszer lehet **az integráció fokozása** a keretprogram (az EKT és az EIC) által jelenleg támogatott közös eszközökön túl, valamint az integrált megközelítés kiterjesztése az Unió által létrehozandó más struktúrákra és platformokra, amelyek lehetővé tennék az európai szereplők számára, hogy közösen aknázzák ki a kívánkozó lehetőségeket, valamint hogy zökkenőmentesen összekapcsolják erőfeszítéseiket és együttműködjenek, ezzel lépéseket téve egy integráltabb és inkluzívabb kutatási egységes piac felé.

Kérdések

1. Hogyan tekintenek a miniszterek a kutatási és innovációs szakpolitikáknak az Európa jövőjéhez való hozzájárulására, és milyen elképzeléseik vannak a 2030-ig tartó időszakra, többek között az Európai Kutatási Térség megújítását illetően?
  2. Képezze-e az új jövőkép egyik célját a kutatókat, a kutatási intézményeket, a finanszírozókat és a szabályozói mechanizmust és annak intézményeit is felölelő, a kutatók és a tudás egységes piacának – megfelelő keretfeltételek és normák melletti – létrehozása 2030-ig?
  3. Arra való tekintettel, hogy e jövőképet több módon is meg lehet valósítani, mely módszereket, folyamatokat és mechanizmusokat tartják a miniszterek legalkalmasabbnak az EKT bevezetésének előkészítésére?
-